

BG05M2OP001-3.004-0001 „Нов шанс за успех“

Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“

АДАптиРАНА УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО МАТЕМАТИКА ЗА III ЕТАП НА ОБУЧЕНИЕ В КУРС ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА КОМПЕТЕНТНОСТИ ОТ ПРОГИМНАЗИАЛНИЯ ЕТАП НА ОСНОВНАТА СТЕПЕН НА ОБРАЗОВАНИЕ

КРАТКО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

Учебната програма *по математика за VII клас* е предназначена за обучение на лица, навършили 16 години, които не са ученици и се обучават в курсовете за придобиване на компетентности. Учебното съдържание е организирано в областите на компетентности: „Числа. Алгебра“, „Фигури и тела“, „Функции. Измерване“, „Логически знания“, „Елементи от вероятности и статистика“ и „Моделиране“. Тя се реализира в рамките на 72 часа годишно.

Централно място в учебната програма е отделено на изучаването на еднакви триъгълници, свойства на триъгълници и четириъгълници. Темата благоприятства изясняването на смисъла на вярно и невярно твърдение, отрицание на твърдение, необходимо и достатъчно условие в достъпен вид. В основата на изгражданите умения трябва да се заложи на развитието на геометричното мислене, като съществено внимание се отделя на анализа и синтеза на различните геометрични факти.

Алгебричният материал в програмата е застъпен в темите: „Цели изрази“, „Уравнения“ и „Неравенства“ и е продължение на изученото в предходните класове. Задълбочаването и разширяването на знанията се осъществява на базата на теоретичното им изграждане и изясняването на логическата им структура.

УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

Теми	Компетентности като очаквани резултати от обучение	Нови понятия
<p>1. Цели изрази</p> <p>1.1. Едночлен. Нормален вид на едночлен. Събиране и изваждане на едночлени. Подобни едночлени.</p> <p>1.2. Умножение, степенуване и деление на едночлени.</p> <p>1.3. Многочлен. Нормален вид на многочлен. Събиране и изваждане на многочлени.</p> <p>1.4. Умножение на многочлен с едночлен. Умножение на многочлен с многочлен.</p> <p>1.5. Тъждествени изрази. Тъждествата: $(a \pm b)^2 = a^2 \pm 2ab + b^2$.</p> <p>1.6. Тъждествата: $(a \pm b)^3 = a^3 \pm 3a^2b + 3ab^2 \pm b^3$.</p> <p>1.7. Тъждеството: $(a+b)(a-b) = a^2 - b^2$.</p> <p>1.8. Тъждествата: $(a \pm b)(a^2 \mp ab + b^2) = a^3 \pm b^3$.</p> <p>1.9. Разлагане многочлени на множители чрез изнасяне на общ множител.</p> <p>1.10. Разлагане чрез формулите за съкратено умножение.</p>	<p>Знае понятието едночлен и понятията, свързани с него, и умее да представя едночлен в нормален вид;</p> <p>Умее да извършва действия с едночлени;</p> <p>Знае понятието многочлен и умее да записва многочлен в нормален вид;</p> <p>Умее да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - събира и изважда многочлени; - умножава многочлен с едночлен; - умножава многочлен с многочлен; <p>Умее да разлага многочлени на множители чрез:</p> <ul style="list-style-type: none"> - изнасяне на общ множител извън скоби; - формулите за съкратено умножение; - групиране. 	<p>едночлен, степен на едночлен, коефициент на едночлен, нормален вид на едночлен, противоположни едночлени, подобни едночлени, нормален вид на многочлен, степен на многочлен, общ множител.</p>

1.11. Разлагане чрез групиране.		
2. Уравнения 2.1. Линейни уравнения. Еквивалентни уравнения. 2.2. Уравнението $(ax+b)(cx+d)=0$. 2.3. Уравнения, свеждащи се до линейни. 2.4. Задачи от движение и от работа. 2.5. Задачи от капитал.	Знае понятието уравнение и понятията, свързани с него; Знае понятието еквивалентни (равносилни) уравнения и умее да прилага еквивалентните преобразувания; Умее да решава уравнения от вида: - $ax+b=0$; - $(ax+b)(cx+d) = 0$; и свеждащите се до тях.	линейно уравнение, корен (решение) на линейно уравнение, еквивалентни (равносилни) уравнения, еквивалентни преобразувания.
3. Основни геометрични фигури 3.1. Въведение в геометрията. Основни геометрични фигури и построения. 3.2. Съседни ъгли, противоположни ъгли. Перпендикулярни прави. 3.3. Ъгли, получени при пресичането на две прави с трета. 3.4. Признак за успоредност на две прави. Свойства на успоредните прави. 3.5. Триъгълник. Сбор на ъглите в триъгълник. Външен ъгъл на триъгълник.	Знае определения на елементи на триъгълник; Умее да сравнява отсечки; Познава видовете ъгли, получени при пресичането на прави в равнината, знае твърдения, свързани с тях, и умее да ги прилага; Умее да сравнява ъгли; Знае признаците за успоредност и свойствата на успоредните прави.	полуравнина, среда на отсечка, ъглополовяща на ъгъл, медиана и ъглополовяща в триъгълник, изправен ъгъл, съседни ъгли, противоположни (връхни) ъгли, кръстни ъгли, съответни ъгли, прав ъгъл, остър ъгъл, тъп ъгъл, прилежащи ъгли, външен ъгъл на триъгълник.
4. Еднакви триъгълници 4.1. Еднакви триъгълници. Първи признак за еднаквост на триъгълници. 4.2. Втори признак за еднаквост на	Знае признаците за еднаквост на триъгълници; Умее да открива еднакви триъгълници; Знае и умее да прилага свойства на:	еднакви триъгълници, съответни елементи на еднакви триъгълници, симетрала на

<p>триъгълници.</p> <p>4.3. Равнобедрен триъгълник.</p> <p>Равностранен триъгълник.</p> <p>4.4. Симетрала на отсечка.</p> <p>4.5. Трети признак за еднаквост на триъгълници.</p> <p>4.6. Правоъгълен триъгълник с ъгъл 30°.</p> <p>Медиана към хипотенузата в правоъгълен триъгълник.</p> <p>4.7. Ъглополовяща на ъгъл.</p> <p>4.8. Височина, ъглополовяща и медиана в равнобедрен триъгълник.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - равнобедрен триъгълник; - медиана към хипотенузата в правоъгълен триъгълник; - правоъгълен триъгълник с ъгъл 30°; <p>Знае свойствата на симетрала на отсечка и на ъглополовяща на ъгъл и умее да ги прилага.</p>	<p>отсечка.</p>
<p>5. Неравенства</p> <p>5.1. Числови неравенства. Свойства.</p> <p>Еквивалентни неравенства.</p> <p>5.2. Линеино неравенство с едно неизвестно.</p> <p>5.3. Представяне решенията на линеино неравенство с числови интервали и графично върху числова ос.</p> <p>5.4. Неравенства, свеждащи се до линеини.</p> <p>5.5. Неравенства между страни и ъгли в триъгълника.</p> <p>5.6. Неравенство на триъгълника.</p>	<p>Знае свойствата на числовите неравенства;</p> <p>Знае понятието линеино неравенство с едно неизвестно и понятията, свързани с него;</p> <p>Знае понятието еквивалентни неравенства и умее да прилага еквивалентни преобразования;</p> <p>Умее да решава линеини неравенства;</p> <p>Умее да решава неравенства, свеждащи се към линеини;</p> <p>Умее да представя решение на линеино неравенство с интервали и графично;</p> <p>Знае теоремите за неравенства между страни и ъгли в триъгълник и умее да ги прилага;</p>	<p>числово неравенство, линеино неравенство с едно неизвестно, решение на неравенство, еквивалентни неравенства, числови интервали – видове, строго неравенство, нестрого неравенство</p>

	Знае неравенство на триъгълника.	
6. Успоредник 6.1. Успоредник. Свойства. 6.2. Признаци за успоредник. 6.3. Правоъгълник. 6.4. Ромб. 6.5. Квадрат.	Знае определението за успоредник, елементите му, видове успоредници, техните свойства и признаци; Умее да разграничава ситуациите, в които могат да се прилагат признаците или свойствата на успоредниците.	срещулежащи ъгли в четириъгълник, прилежащи ъгли в четириъгълник, срещуположни страни, съседни страни.
7. Елементи от вероятности и статистика 7.1. Построяване и интерпретиране на кръгови диаграми. 7.2. Задачи от вероятност на събития.	Умее да построява и интерпретира кръгови диаграми; Умее да оценява вероятност на изходи със случаен характер; Използва шанса (вероятността) за определен изход в задачи	

СПЕЦИФИЧНИ МЕТОДИ И ФОРМИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА ПОСТИЖЕНИЯТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Оценяването на знанията и уменията на обучаемите е в съответствие с предвидените в програмата очаквани резултати.

Спецификата на процеса на обучение на възрастни предполага използване на форми, методи и средства, различни от тези за децата. Тя предполага специално внимание върху подбора на учебното съдържание и върху начините на оценяване, които могат да бъдат проверявани с устно изпитване, с писмени работи или тестове.

Проверката трябва да стимулира ученика, да го провокира към дейности, които да му осигурят успешно обучение и желание за самоподготовка.

ДЕЙНОСТИ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА КЛЮЧОВИТЕ КОМПЕТЕНТНОСТИ, КАКТО И МЕЖДУПРЕДМЕТНИ ВРЪЗКИ

Практически дейности, които могат да се реализират в процеса на обучение:

- Да разчитат и да съставят кръгова диаграма, което подпомага изграждането на математическа компетентност и основни компетентности в областта на технологиите;

- Да усвоят основните построителни задачи, което спомага за развитие на дигиталната компетентност, както и за поддържане на умения за дедуктивни разсъждения, но в нова среда;

Развиване на компетентности, които са косвено свързани с математическата грамотност:

При необходимост от по-добро онагледяване на учебния процес или формиране на определени практически умения може да се търсят възможности за провеждане на съвместни уроци с учебните предмети информационни технологии, биология и здравно образование, химия и опазване на околната среда, физика и астрономия, география и икономика.